

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 8 ftl. — 11.
Félévre . . . . . 4 — —
Negyedévre . . . . . 2 — —

Községeknek, körjegyzőknek, néptanítóknak:

Egész évre 6 ftl. — fél évre 3 ftl.

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban
(Lyceumi nyomda-épület.)

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetéseket

el fogad a kiadóhivatal (lyceumi könyvnyomda), hol mindenkor a legutányabb árak szabhatnak. Minden beiktatott hirdetés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő

Nyilttérben egy sor 1 ftl.

Kéziratok

a szerkesztőségbe lyceumi könyvnyomda küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer. Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda. Kéziratok nem adatnak vissza.

Városi érdekek.

= A városi törvényhatóság belétele, adminisztrationalis, pénzügyi és gazdasági viszonyai oly gazdag tárházat képezik a helyi érdekek fejlesztéséért szorgoskodó és küzdő vidéki lapnak, melynek kellő kiaknázása és a közügyek érdekében való helyes feldolgozása egyike a legfontosabb feladatoknak.

Sajnos azonban, hogy e feladat a mily fontos, éppen oly nehéz is, mert egyrészt a mindenbe belejátszó politikai tekintetek, másrészt az ügyvel kapcsolatos majdnem elválaszthatatlan személyes kérdések áthidalhatatlan akadályokat gördítenek annak teljesítése elé, mikhez hozzájárul még a lap anyagi és szellemi támogatásában időközönként beállni szokott stagnatio

Ma, midőn lapunk erőt merítve a hosszú éveken át híven fenntartott kötelességérzetből és azon irányból, melynek törhetetlenül szolgáltunk, fokozottabb, intensívebb támogatásban részesülnék: újból feladataink legfontosabbjának: a városi törvényhatóság belételeivel való tüzetes, minden irányba kiható foglalkozást tüztük ki és ezt annál készségesebben tesszük, mert a körünk csoportosuló intelligens elemben biztosítékát bírjuk annak, hogy teljesen függetlenül, a haladás követelményeinek megfelelően szabadon, minden politikai és egyéni befolyásolástól menten élhetünk e kiváló feladatnak.

Kétségtelen, hogy bármely változások álljanak is be az ország kormányzatában, bármint változzanak is a pártviszonyok: a közigazgatási reform egy elmaradhatatlan programpontra fog képezni és a reformnak napirendre kell kerülnie. Oly szükséglet képez ez, melynek megoldása alól az állam ki nem térhet.

Mi azon felfogásnak vagyunk hívei, mely az adminisztratiót az állam kezébe akarja letenni és csakis a gazdasági téren tartja meg az eddigi önállóság kifejtésének jogát. Mi azt tartjuk, mit a nagy Széchenyi egyik legkitünőbb jellemzője mondott: a nemzet alkotmányának, függetlenségének egyedüli védőbástyája csak maga a nemzet lehet. A mint a nemzet egészében és az azt képviselő államban nincs meg a hozzá való erő, nincs az az intézmény, mely a nemzet alkotmányát és függetlenségét megvédené. Ne féljünk attól, hogy az állam intézkedési és ellenőrzési jogkörén belül a polgári érület kifejtésének tevékenységi tere korlátoztatnak; amny alkalom és mód kínálkozik továbbra is egyeseknek úgy, mint a közigazgatás intézményeibe bevont faktorknak, mint magának a polgárság össze-

ségének a kulturális, közoktatási, gazdasági és társadalmi feladatok körüli munkásságra, a nemzeti szempont érvényesítésére, hogy ezzel méltán elengedhetetlen és legbefeolyásosabb tényezője marad továbbra is a nemzet nagy és vitális feladatainak. A mostani közigazgatási organiszmus csonkasága egységes munka kifejtésére képtelen, a teljes és rendszeres reformra ösztönző szükségünk van s ez nem történelk meg másképp, mintha az állam kivesszi magának nemcsak a z őt megillető jogkört, hanem az azzal járó felelősséget is.

Ma már tisztán a kegyelet érzetével és autonómikus jogain képzelgésével üdvös és szerves tevékenységet kifejezni nem lehet; ma már bombasztikus frázisokkal komoly és életbevágó kérdéseket végleg meghiusítani lehetetlen. Nyíltan bevalljuk tehát, hogy az állami adminisztratio hívei vagyunk és ez irányban, e szellemben bírájuk el a törvényhatóságok összes viszonyait: mert az államot nem idegen hatalomnak, hanem a nemzeti egység személyesítőjének és legfőbb biztosítékának tartjuk. Ezen elvünk tehát cél, melynek elérésére törekszünk, de nem egyszersmind az a fegyver, melylyel a még fennálló intézmény törekvéseit előre is igazságtalannak s mindenben hibásnak ítéljük meg. E cél félremagyarázhatlan határozottsága bizonyára könnyebbé teszi a törvényhatóság viszonyainak hü és tárgyilagos feltüntetését, mert a párttekinetek és személyes érdekek másodrangúakká válnak a kitűzött cél elvi kifejtése mellett. S bevalljuk azt is őszintén, hogy e kijelentésünkben nemcsak általános elvi szempont nyilatkozik meg, azt bennünk a Pécs város adminisztrációja körül tett tapasztalatok is meggyőződéssé éreltek. A város nagy kérdéseinek megoldására a jelen helyzet bizonytalansága mellett a városi bizottságot elég erősnek, önfelelőzőnek, fenkölt szelleműnek nem tarthatja senki: szük látkört tanusított a jelenkor igényeinek megítjítő áramlataiban, tartózkodást a legkiválóbb kulturális intézmények létesítésében, kicsinyeskedést egy európai színvonalra kívánkozó város életcéjiai körül, szükkeblti önzést ott, hol nagyszabásu reformokról volt szó, és garasos gazdálkodást még a köztisztaság és közegészségügy legegyszerűbb követelményeiben is. És ha áldozott, ha terheit szaporitá, ha a városi pótdadó szaporodásának gátat nem vetett, ha az ellenállhatlan kényszerítő okoknak engedni kénytelen volt: az elért eredmények nem

álltak arányban az áldozattal. A gazdasági viszonyok kedvezőtlenebbé váltával még sivarabbnak mutatkozik a helyzet. A közgyűlések rendszerint partialis érdekek harcterévé aljasítatnak, még a legfontosabb kérdésekben sem az öntudatos működés és átgondolt kötelesség, hanem a szeszély, pillanatnyi felindulás, vagy egyéb tekintetek az irányadók. Az igazgatás, a gazdasági és pénzügyi átalakulás körül munkálkodni, dolgozni, reformálni semki sem akar, vagy legalább is kevesen, hiszen — hogy ecclatans példával szolgáljunk — elég fölhoznunk a fogyasztási adók bérletét, midőn épen azok, kik leginkább ellenezték az eddigi eljárást, vádoltak és gyanusítottak. — nem tudtak más mentő gondolatra jönni, mint teljhatalommal felruházni a polgármestert, hogy aztán — ismét támadhasanak. Lesz elég alkalunk e testület működését ismertetnünk; most csak konstatalni akartuk azt, hogy a városi törvényhatóság bizottsága általános és általunk is minden jóakarattunk mellett is osztott hit szerint nem állott és nem áll eléggé feladatainak színvonalán.

De a tanács is függőségénél s tán más okoknál fogva is nem fejt ki elég önállóságot és conceptionalis működést; tevékenysége majdnem kizárólag a napi munka feldolgozására irányul, holott a szervezkedési szabályrendelet kivétel nélkül minden ügy előkészítését és feldolgozását reá bízta. Még a felszínre hozott és már elvileg megszavazott több fontosabb kérdésben is bizonyos határozatlanság és tévovázás kezd felszínre kerülni, miről azonban, mint az ezzel kapcsolatosan elhíresztelt és tévesen magyarázott szemelyes kérdésekről máskor írunk; most csak azzal zárjuk ezikkünket, hogy a városi ügyek körül tapasztalt „nem törődés“ féle rendszernek barátai nem lévén, minden irányban buzzgó, odaadó, erélyes munkásságra és összes adminisztrationalis viszonyaink nyílt és őszinte bevallására és felderítésére számítunk. Ez a város érdeke.

A takarékpénztárakban

a valutarendezés folytán a kezelésre nézve nagyobb változásoknak nézhetünk elé: a budapesti ilyenmü penzintézetek már is behatóan tanácsokznak a kamatláb leszállítása és a hitelműveletek körüli nagyobb engedmények tárgyában, de még eddig megegyezésre nem jutottak. Mint értesülünk, a kormány is alkalomszerűnek tartja az állami ellenőrzés kérdésén napirendre hozni, mi aztán gyökeres reformokat idézhet elő.

Pécs városa köztisztasága.

Irta LOEWY LIPÓT dr.

III.

Az udvar képe sem vigasztalóbb. A külváros lakossága szőlőműveléssel, fava-rozással, ló- és tehéntartással és a tejnek elárúsításával keresi napi kenyerét. Minden házban van istálló, melynek hollétét azonnal megérzi az orruk. Padlója nagyrészt döngölt földből vagy rossz faanyagból van készítve, folyókája ninesen, úgy hogy a trágyalé a földbe szívárog vagy a fal mellett elfolyik, a talajt szennyessé, a falat nedvessé, rohadttá teszi. A szűk udvarnak nagy részét a házigazda kínese kamrája, a trágyadomb, foglalja el, ezt határolja a disznóól és előtte diszeskedik egy nagy pocseta, a sertések sziesztázó helye, és elrejtett helyen a legprimítvebb árnyékszék, egy rozszant faalkotmány, mely szégyenlett hivatásának bélyegét külsején is viseli.

A konyha-hulladékot, a moslékot, a trágyadombot, a folyókák tartalmát, a trágyalevelet, a disznóólt, a marhaállást, az emésztőgödört, mindezt a szűk kis udvarkának, illetőleg a talajának kell fölvennie és túrnie. A talaj fertőzöttségének kipuhatólására az udvarban lévő ázott kutak vizét kémiai és bakteriológiai vizsgálathoz vettem alá. A vizsgálatok eredménye az volt, hogy salétromsav, klor. ammoniak, egyáltalán a szervi anyagok bomlásos termékei, szintúgy bakteriumok oly nagy mennyiségben vannak benne, különösen a sűrűbben lakott városrészekben, a lapályban ázott kutak vizében, hogy ez ivásra nem való, sőt egyes kutak vize éppenséggel ártalmas. Már most, hol a víz annyira szennyes, ott a föld, melyen az esővíz keresztülszűrődve a kútba jut, emberi és állati rohadó hulladékokkal, korhadó növényi anyagokkal ugyanez az lehet itatva.

Ezen mostanáig tartott rossz állapot mintegy varázstítéssel változtatni fog az új vízvezeték melynek elkészítésén városunkban már serényen dolgoznak, úgy hogy megnyitása az ősz kezdetére vár-

ható. És ha valaha a tervbe vett esatornázás is testté fog válni, városunk köztisztasága és lakóházaink tisztántartása, a lakosság tisztaság iránti érzéke után ítélve, a hatóság érélyes közbenjárása mellett, példás lesz. Mindaddig azonban sinlődnünk kell.

Sertések tartása a belvárosban tiltva van, a mi köztisztasági szempontból eléggé meg van okolva. De ép oly jogosult volna a külvárosokban a trágyának rendes kihordását szigorúan ellenőrizni, és az istállók, marhaállások, disznóólok körüli fölmerült viaszosságoknak véget vetni. Ugyan városunknak új építkezési szabályrendelete a közegészségi és köztisztasági követelményeket szem előtt tartva, ezután bármennyű építkezést esakis ezen szabályok megtartásával engedélyez, a mi ez irányban nagy haladást jelent. Így a közegészségre ártalmas és büzzel járó iparüzleteket és gyárakat a belvárosból kinttjára, működésüket szabályozza, fertőzött folyadékaikat, csávtát, zárt edényekben a városból kiszállíttatni kötelezi; elrendeli egyúttal az árnyékszék és pöcegödörök elhelyezése és építése módját, és az árnyékszékesevéeknek szelűző kürtösesövekkel kapcsolatba hozatalát.

Az emberi hulladékoknak a talajban való fölhalmozódását az új szabályrendelet úgy akarja elhárítani, hogy csak betonozott, cementezett pöcegödöröket enged meg és ezek évenkénti tisztítását rendeli el. Azonban addig még az újonnan épített házakban is alig készült ilyen gödör, és a gödörök tisztítása és kihordása oly nagy terhet ró a háztulajdonosra, hogy az inkább betemeteti a régi gödört és újat készített, annál is inkább, mert a tisztítás a nagyrészt szűk udvarok miatt csak nagy ritkán történik büztelen kiszivattyúzás útján, hanem esőbörrel merik ki a gödör tartalmát, fertőzik így a levegőt, az udvart és az utcát. A városi vállalkozó ugyan a kihordást legmentes hordókban teszi, de elég primitív módon, az ürüléket a gyepesteri lak mellett vesztőhelyi díllón, a homokbányák és téglagyá-

rak közelében, halmozza föl és minden fertőtlenítés nélkül gazdasági célokra, főleg a szőlőtalajdonosoknak adja el. Egész éven, állítása szerint alig 5000-6000 métermázsányit hordhat ki, a mi elenyésző csekély része annak, a mi városunk 35,000 lakosának évi valóságos ürüléke. Pottenkofer számítása szerint ugyanis átlag vége egy személy után évenként 34 kilogramm a szilárd és 428 kilogramm a híg ürülék; városunk 35,000 lakosára tehát évenként 162,000 métermázsava vagyis 16,200 köbméter ürülék esik, a minék átlagos pénzértéke, a bennfoglalt kémiai anyagok ára szerint, 3 o. e. forintot tesz ki személyenként, vagyis 105,000 forintot temetítik évenként a földbe. Nemcsak, hogy e nagy értéknek hasznát nem vesz- szük, sőt roppant károk származnak a városi lakosságra abból, hogy ezen nagy mennyiség lakóházaik alatt, lakosságunk közepette, rohad, bomlik szét, fertőzi a talajt, a levegőt, a vizet. Ebből megért- hető egy hírneves higienikusnak azon állí- tása, hogy még egy temető sem olyan vészhely, mint egy sűrűn épült város emésztőgödörével.

Városunk hatósága is már ezen meg- győződéshez jutott és az ürülékeknek pöcegödörökben való gyűjtését, eltakarítását meg óhajtja szüntetni. A tomarendszer volt kilátásba véve. De annak idején meg- ejtett számításaim szerint a hulladékokat tartalmazó hordók elfuvarozása külön e célra felszerelt fogatokon napoként 160 forintba kerülne, az elfuvarozás nehéz is a mi szűk udvarunkban, az árnyékszék- ket is teljesen át kellene alakítani, de meg az árnyékszék nyílása alá helyezett hordóban az ürülékek szétbomlása a levegő megfertőztetésével és az egészség veszélyeztetésével jár, s azért a hordó- rendszer újabb időben nagyobb városok- ban nem is alkalmazták. A felsorolt okok- nál fogva e tomarendszer behozatalát nálunk is elejtették, de hatóságunknak komoly szándéka a esatornázás megépítése. Több metékes oldalról azonban hangszo- tatták, hogy szorult pénzügyi viszonyainkra

A PÉCS TÁRSÁJA.

Az irodalom jelentőségéről és feladatáról

vallási és közművelődési tekintetben.*

(A "Pécs" eredeti társója.)

Evenként legalább egyszer meg szoktak nyilni e komoly méltóságú csarnokok, hogy a tudományt szomjazó ifjuság pár perere egyesül- ven, felelje a világ zaját és belemérüljön azon mély vizsgálódásokba, a melyeket a lélek önkénytelenül támaszt, mintegy viszhangul az ébresztő szózatra. Nekem jutott a kiváló kintünetés, hogy e tisztet évenként teljesítem. S azért míg tehetem, legfőbb gondjaim egyik- két képezendi, hazánk és egyházunk fiatal reményeit, az ifjuságot, tettel és szelidséggel, szóval és példával, munkára és türelemre inteni. S valahányszor ezt teszem, mindig a legmelegebb érzés vesz rajtam erőt, rezgésbe jönnek szívemnek legbensőbb húrjai, mert ahhoz kell szólanom, a kit bensőleg, onzet- lenül kedvelek a kinek előmenetelét szívem- ből óhajtok, s a kinek javát munkálni, ha

még áldozattal is — mindenkor készen va- gyok. Ne essék tehát zokon ha a hang mely- en a jóakaró szól, kisse tan túlszögör, s a kritika, mely elhangzik, leplezetlen.

Minden népnek, a mely kultúrával dí- csekszik, van irodalma. Csak a barbár s tel- jesen műveletlen népek maradtak betű, írás és litteratura nélkül. Sőt azt mernők állítani, hogy a civilizált népeknél az irodalom a kultúra s a fejlettség egyenes hordozója. A mily mértékben fejlődött és erősödött az iro- dalom, oly magas vagy alacsony nívón áll műveltsége. S ezzel kapcsolatban mindjárt meg kell említenünk, hogy az irodalom szel- leme halja az egyszersmind a korszellemet s jó részt ettől függ annak általános, jó vagy rossz jellege -signatura temporis-. A vallásos középkorban a keresztes hadakat, a lovag- erényeket, hőstetteket, az egyházat s a szem- lélődő életet dicsőítik a költők. Görögország- ban, míg nagy volt, az istenek nevében szól- tak az énekesek. Róma, míg erős volt, til- totta az irodalom profanálását Ennek is, mint a Vesta templomának, megvoltak a maga védő korlátai.

Es tekintünk csak vissza a mesés haj- dankorba! Kiktől aradtott szét a világosság a népre és a népfajokra? Bármily korlátolt is a fény, mely a hindura aradt, azt nem vitathatjuk el, hogy a brahminok kölcsönöz-

tek neki s azért tekintélyok a nép előtt nagy- személyok szent és serhetetlen kötelességek irni s az írást magyarázni. A köznep a Veda- tólük halja s általuk művelődik. A Veda összes művelődésüknek sarkpontja. Az egy- ptusiak előtt Mantho, a pap hordozza a vilá- gosság faklyáját. Irodalmának ősforrasa: a templomok falai, a királyok és előkelők te- metkezési helyei, síremlékei és kőkoporsói, melyre születesok, nevek, uralkodások ideje, halálozasuk napja, viselt dolguk és harcaik foljegyezve. S a hieroglifek és ekrások sűrű homályból látjuk kibontakozni az ós-egyptu- siak művelődését és belvilágát, s fölelevened- ik előttünk, az irodalom nyomán, a több- ezereves múltnak egész történelme. Ott látjuk az ókori népeknél a mythologia fényt, a melytől függ egész moraljuk, jellemok, harci dicsőségek, büszkeségek, és egész műveltsé- gük. Az Isten választott népénél Mózes ot könyvet s az Úr két kőtableját, a hiero-bib- lia két szent ereklyéjét, mint a melyben fejlődésok s műveltségek forrásai és orok törvényei vannak letéve, és őriztetnek a világ végezetéig.

Bármily messze megyünk vissza a homályos múlt időkbe, mindenütt ugy talál- juk a dolgok rendjét. A kutató szellem leszáll a titkok legmélyere s felfedezéseinek minden titkát a közlekeny betűre bizza, hogy átszár- maztassa, a ké-ó utókorra. A papirus-tekerc-

* Alkalmi beszéd, melyet a pécsi Szt.-Pál-Társulat első nyilvános nagygyűlésén tartott R é z b á n y a y József, a hittudományok és a kánonjog doktora, ny. r. theol. tanár, a Szt.-Pál-Társulat igazgatója stb.

való tekintettel, csak a házi szennyes vizek eltávolítása legyen a csatornák feladata, míg a pöcegödörök továbbra is a hulladékok fovyelételre szolgáljanak és kioldás által volnának tisztítandók. Én a szennyes vizeknek és ürülekeknek földalatti csatornában való együttes elvezetése mellett foglaltam állást és az elküldött szük öblítő csatornák rendszerét melegen ajánlottam, mely nemcsak a házi szennyes vizeknek, hanem az ürülekeknek elvezetésére is szolgálna, a nélkül, hogy nagyobb kiadásokat követelne és mindannyi egészségügyi és közgazdasági követelményeknek teljesen megfelelné. Az esővíz azonban városunk lejtős területi viszonyainál fogva a csatornákból ki volna záva, csak az udvarok és háztetők esővize folyhatna a csatornába, hogy az undorító s a forgalmat akadályozó nyílt folyókák utcáinkban teljesen mellőzhetők. Egyelőre csak a sűrűn épült belváros részére volna a csatornázás létesítendő, tekintettel azonban a külvárosok csatlakozására a közel jövőben. Hozzávetőleges számításaim szerint a belváros csatornázása az említett rendszerrel 260.000 ftba kerülne. Bizonyára ekegy összeg, tekintve, hogy a jelenleg fennálló tarthatatlan köztisztasági állapotoknak véget vetnének.

(Folytatjuk)

Kormány-változásnak

híre jut szerzeszt: majd az egész kormány demissziójáról majd csak egyes miniszterek kiválasztásáról van szó. Egyik irányban sem tartott ugyan döntő lépés, de kétségtelen, hogy egy a Hentzi-szobrának szándékolt megkoszorúztatása körül kudarc, mint főleg az egyházpolitikai kérdésekben nyilvánult és ki-gyenlíthetetlen nézeteltérések mihamar változást idézhetnek elő és kosszen lehetünk arra, hogy gróf Szapary Gyula miniszterelnök az összkormány nevében beadvány lemondását. A kormányalkítás nagyobb nehézségekbe utközend, mint hárnikor, mert nálunk átmeneti, ugynevezett ügyleti miniszterium ki-nevezése alig lehetséges, a szonyezzen forgo nagy kérdések pedig, mint például a vallás-szabadság, polgári házasság, anyakönyvek vezetése oly átalakulást idézhetnek elő a mostani partokban, melyeknek kepet alig le-

het előre megrajzolni. Mindenesetre számíthatunk az irányadó politikai körök hazafiságára és kiválóan Ó Felsége, apostoli királyunk bölcsességére és alkotmányos érzületére, hogy a befelható kormányváltozás siman, minden rázkódtatás nélkül és azon szabadeivü irányban fog elintéztetni, melynek eddig is követői voltunk.

A tisztviselők fizetés-

javítása. A pécsi kir. törvényszék járás-bíróság és ügyészség kezelő személyzete Erreth János, Pécs város országgy képviselője útján folyamodványt nyújtott be a képviselőházhoz, az alábbi tisztviselők fizetésjavításáról szóló törvényjavaslat reá nevezé sérelemes pontozatainak megváltoztatását kér-ven. Különösen a. irnokok panaszkodnak benne mily mostohan bának velük a törvény-javaslat. Ugyanazt a munkakört töltik be, mint az irodatisztek a törvényjavaslat megis csak 500 ftban részesíti őket, holott az irodatisz-teknek 800, 1000, 1000 ftot juttat. Az irodatisztek egy rangba s fizetési fokozatba juttaták az iro-daigazgatókkal, holott ezek munkaköre jóval magasabb: sőt megtörténhetik, hogy valamely törvényszéknél az újonnan kinevezett iroda-igazgató — a legalsó fizetési fokozattal lepvény hivatalba — 100, esetleg 200 fttal ke-vevesebb fizetésben fog részesülni mint a fel-ügyelete alá rendelt irodatisztek. Nem tart-ják ugyan soának az irodatisztek fizetését, csak attól tartanak, hogy egyes tisztviselők-ke s különösen az irnokokkal szemben az ugyaneleg minőségben eltöltött hosszabb szolgalmi idő ellenére is — nem a törvény-javaslat szerint való magasabb, hanem a minimális fizetés fog továbbra is ervényben maradni s e szerint az irnokok a lakhr. illetégek helyipolitiké csekely emelésen kívül — ismét nem kapnak fizetésjavítást. Kéri, hogy hosszabb szolgalmi idejük arányához mérten mar most, a törvény előbevetése alkalmával kaphassák a részükre biztosítandó magasabb fizetést. Hogy az irodagazgatók meghagyassanak a IX. rangközötben 1100, 1200, 1300 ft fizetést. Hogy az irnokok mindjárt a törvény előbevetétekor az I. B. fizetési fokozatba legyenek. Hogy a vidéki tisztviselők a fővárosokkal ugyaneq rang- és fizetési fokozatba osztassanak s a dragabb városokban helyi potleket adjanak a tisztviselőknek. A folyamodványt Zanikay Lajos irodagazgató, mint az értekezlet elnöke es Szabó Lajos törvényszeki irnok, mint az értekezlet jegyzője, írtak alá. Érdekes e közlésnel még az, hogy a feliratot a fővárosi hírlapok-

nak előbb küldötték meg mint a helyi lapoknak mi élénken illusztrálja a pécsi bírósági segédszemélyzetnek a helyi viszonyok iránti érdeklődését. Midőn felfelé az itteni piaci viszonyokkal argumentáltak, ez kapóra jön nekik, de midőn az itteni érdekek respektálásáról van szó, akkor az ad acta tetelik.

Hírek

Királyi kitüntetés.

Ó Felsége a király O p r i g Péter pécsi posta- és távir-irda igazgatójának a posta- és távir-ügy te-rién szerzett érdemei elismerésül a III. osztályu vaskorona rendet adományozta díjtalanul. — Örömmel regisztráljuk e királyi kitüntetést, mely egy ügybuzgó hivatalfőnö-kört ért, ki terjedt hatáskörében mindenkör a lelkiismeretes kötelességteljesítés mintaképe volt és mindenkör hivatása magasla-iban állt nem feledkezve meg hivatalnokai-ról sem, kiknek ügyét szeretettel ölelte föl és viselte szíven. A szép kitüntetéshez, melyet kötfősnök mondhatunk, mert hiszen csak a napokban tisztelte meg Ó Felsége O p r i s Pétert egy nagybecsü ajándékkal, mint em-léktárggyal, fogadja az érdemes ferfin nagy-szamu tisztelője mellett a mi jó kívánata-inkat is.

A megyés püspök

ma este érkezik hazá Nadasdról, hogy Mindenszen-tek ünnepe az istentiszteleten celebráljon.

Róza Bertalan

m. k. honvéd-ezredes es dandárnok vezérőrnagygyá leptettett elő. E kivézés élénk örömet kelt nemcsak a katonai körökben, melyek a szigorú es erélyes bár, de éppen oly jeles, atyáskodó es gentleman főnöket es bajtársat tisztelik a tabornok urban hanem a polgar-ság es tarsadalmi életünk összes tényezőinél is, mert hogy városunkban a katonaság es főleg a m. k. honvédség es a polgari elem között oly szép egyetértés uralkodik, az első sorban a tabornok körültekintő tapintatos, a tarsadalmi élet üdvös mozzanatai iránt melegen érdeklődő, sőt a közügyekre is ki-ható működésének köszönhetjük. Már a fő-ispánnak kitüntetése alkalmából tiszteltett casinói választmány előtt előlegeztetett a közkedveltség tabornok üdvözlete, de hisz-szük, hogy most, az előleptetés ténye után mas atakban is nyilvánulni fog a polgarság vonzalma es örömeinek kijelentése.

A pécsi törvényszék

újonnan renuzeresített vizsgáló bírói alársa az igaz-ságügyminiszter által K e r e s e Miklós tör-vényeszi bíró neveztetett ki helyettesül pedig Koszer János tszéki bíró jelöltetül.

ések, a rozetleikő, a piramisok domborművei es veseteli a századok tudományát örzik es az emberiség legbecsessebb hagyományát rep-rezentálják. Mindig az irodalom lesz az, — bármily alakban jelentkezzek, a mely a művelődés napjának hajnalát jelzi, es késő századokra ki fog hatni, a mit a nepirodalom es a classicismus művelői jó — vagy bal hagyományul az utódoznak általadnak. Bal-vegzete az emberiségnek, hogy nem tud kibontakozni az igazet alól, a melyet reá nagy szellemek gyakorolnak. Gyakran urakod-ik egy-egy baljostali esillag az egész kor-nak, neha egy emberelőnek gondolkozasan: s nem ritkán gyakorol egy embernek eszme-világa befolyást egy egész contingenre.

De nem szándékunk e különben is kimeríthetetlen tárgyat meg tovább is fejte-getni. Tény az, hogy az irodalom legelőf jár azon faktorok között, a melyek az emberiség futását, bolygó pályájában, kísérik es igaz-gatják. S a mily igaz az, hogy a bolygók fénye egyidőre feltűnik a szemelő előtt, majd meg újra elenyészik, ép oly bizonyos az, hogy az irodalom megbizhatatlan világító fény, ha csak fényt egy más forrásból nem nyer. Majd föltűnik, bolygócsillag módjára, majd meg elhalaványul.

A tulvilági eszme, a metaphizika uralmi köre, a vallás azon forrás, a melyből az irodalomnak merítenie kell. Ez a nap, a

mely az emberiség pályáját megvilágítja es minden egitesnek fényt ad, ez az emberiség fény-forrása. Hiába tagadjuk a transcendentális eszme, jogat, meg van az mar az emberiség elöttörtenének minden egyes lapján örökítve, meg van az mar az ó-kor nepeinek emlékein írva, s a kultur-bölesletnek az a legszebb vívmánya eddig, hogy az emberiségnek ez elidegeníthetetlen jogát, mely a halandók minden szentebb es magaszosabb érdekeit vedi, soha semmi körülmények között elvitatni nem engedte.

Es ha most atterünk az irodalomra es kérdjük, mit tett az irodalom eddig az emberiség boldogítására es megvilágítására? röviden azzal felelhetünk, hogy a mely idő-szakban a transcendentális eszme,ek voltak uralkodók az irodalom egen, a civilizációt terjesztette es megszilardítani segítette; a mikor kereszténytelen es vallásellenes áram-lat vett erőt az irodalom művelőin, rombolni segítettek azt, a mit az emberiség jobb idő-kben nagy fáradsággal epíteni törekedett, a mit Deák Ferenc is e szavakkal hangsúlyoz-tott: „A civilizációt a keresztényesség terjesz-tette. A mely népek a keresztényességhez nem esatlakoztak, vagy elenyésztek, vagy ha fon-maradtak a kulturában igen hátra maradtak. Igen! az egyház, a vallás hirdetője, az igazi vilagosság terjesztője. A közepkor legnagyobb zavarai közt emelkedett — s oltalma alatt

a veszélyeztetett emberiség menedékét talál-hata — Eötvös Bev. a 18. száz. eszm. — „A mar ezer év óta uralkodott keresztény-ség elvei az életet mindinkább áthatvan — mond Eötvös ugyanott — örökösli haladás eszköszolték. S Fichte: „Örökké igaz leend, hogy mi adunkkal, böleseszeti kutatásainkkal es mindennünkkel a keresztényesség terére vagyunk utalva, ez haladásunk emeltője, művelődésünk előmozdítója, s mi végtelenül elmaradtunk volna ha ez föl nem tánt volna. — Fichte Religionslehre zum seligem Leben.“

A papság az emberiség örök törekvé-seben es küzdelmében, mely az idők hullám-zásait általhatja es korszakokat teremt, jót es rosszat egyként sordora arajval. — a konzervatív elemet képviseli, melynek hivatása: a káros rázkódtatásokat távol tartani es elkerülni, a szenvedély rohamát, mely a viharokat felidezi, mérsékelni, a haladás útját egyengetni. Feladata az általános áram-lattal szemben, a mely még az erős lelkeket is magával ragadja es próbára teszi, az ellenáramlat fölkelteni, a végromlásnak, melybe egy-egy elhajuló nemzet hanyatt-homlok rohan, útját állni, az emberiség erkölcsi sülyedését es hanyatlását megatolni, szemeit es vágyait, az égiekre irányozni, az elerkölcselenedés veszélyeit es káros következményeit megmutatni, a sülyedőnek erőt adni, a esüggédőben az élet éránt

mán, a szobor-bizottság alelnöke. Báro Podmaniczky Frigyes a szobor-bizottság elnöke. Wahrmann Mór a szobor-bizottság alelnöke. J. Virág Béla a szobor-bizottság jegyzője. Szierényi József a szobor-bizottság jegyzője. Tordai Kádár Kálmán a szobor-bizottság jegyzője. E szobor méltó megvalósításával a magyar nemzet tartozik önmagának és mi hisszük hogy e célra minden magyar tehetőséghez mérten fogja meghozni kötelességeit. Aláíráások eszközoelhetők lapunk szerkesztőségében is.

A roncsoló toroklob mindinkább terjed s bár általában szelíd lefolyása, mégis nem egy családra hoz mély bánatot. Így most is ily megdöbbentő gýaszetról kell értesitenünk, olvasóinkat Hirschfeld Sámuel sörgyáros szép és kedves kis leánykájá Anna folyó hó 26-án esti fél 9 órakor, élete 8-ik évében roncsoló toroklob folytán rövid szenvedés után elhunyt. Midőn e szomorú esetről megemlékezünk, lehetetlen elhallgatnunk elismerésünket dr. Czirer Elek tisztí főorvos iránt ki e pusztító kórral szemben erélyes harcra készült és annak sikeres folytatására épen most dolgozik egy javaslaton. Általános orvosi részről a panasz, hogy a szülők e vérszel szemben nem teszik meg kötelességeiket. Az ilyeneket valóban hathatósan kellene az előírt rendelkezések megtartására szorítani. Vajon nem volna-e álszerű dolog a lakosságot népszerű előadásokban megismertetni a roncsoló toroklob ellen követendő eljárással?

Halálozás. Súlyos csapás érte Herbert Janos városi tanácsost és nejét. Felejtethetlen kis fiuk Janoska meghalt e hó 28-án husz háromnap korában. A temetés holnap d. u. 3 órakor lesz. Nyugodjék békeben!

Jogász táncestély. A pécsi jogakadémia polgarai november hó 12-én a „Hattyú”-termekben a jogakadémiai „olvasókör” javára jogász-táncestélyt rendeznek. A rendezőbizottság tagjai: Orban Marton elnök, Simon Rezső alelnök, Vargha Gyula titkár, Vessel Manó pénztáros, Kesmárky Dezső ellenőr, Mirth László jegyző, Altmann Géza, Agyal Pál, Deutsch Zsigmond, Ehrenleitzberger Gyula, Eöry Gyula, Ivanyos Gyula, Kelemen Imre ifj. Reberics Imre, Rnss Jenő.

mozognak nem világra szóló, de majd elő az idő, midőn ki-ki a maga körében mindent megtesz, és idővel a viszonyok masként módosulnak! Felhagytam e szent tüzet e kisdéd sereg kezeiben és bevilágított szerezni mecsemmel a jövőnek homályába! Keressük a munkát, tömörüljünk, oda siessünk, a hol legnagyobb a baj, a hol ránk szükség van. Ne engedjük, hogy az emberiség életbiztonságán essek baj, oltuk a tüzet és emeljük a gátat, hordjuk a sziklát fvényenkint, tart-sunk össze, hiszen ez a mi hivatásunk. Epítsük lassan, de öntudatos munkával az emberiség Pantheonát, a melybe imádkozni járjon boldog és boldogtalan egyaránt és a hová az emberiség legjelesebbjeit teszik boldog nyugalomra. Epítsük fel újra az Úrnak városát, habár mint az építő Jeruzsálemben — egy kezünkkel folyton kell is hadakoznunk, míg falait bevakoljuk.

Van egy sziget, — Boothia felix — a zöld sziget s van egy csillagkép: Bootes (előhírnök) emberi alak, egyik kezében pásztorbottal, fölemelt jobbával pórázon fekezve az előre törő vadásznépet. Mind a kettő az irodalomnak képe.

Az első az a boldog kép, a hova a szellem menekül a köznapi élet pora és zaja elől. Itt feled és míg maga lélekben fölemelkedik és iszik a szellemi élet úde forrásából, másokat is magával ragad és életet az irodalom e boldog sziget, mely eltető vize-

Saaghy János, Simon Jozsef, báro Skerletz Iván, Schultz Ferenc, Svastics Elek, Szerdahelyi László, Szigeth Nándor, Szivér István, Weidinger Jenő. — Jegyek válthatók a táncestély napján az „Olvasókör” helyiségében (Akadémia-épület II. emelet) d. e. 9-12 és délután 3-5 óráig és este a pénztárnál. — Felülizetések köszönettel fogadtatnak és hírlápileg nyugtáztatnak. Jegyek ára: Személyjegy 1 frt 50 kr., családjegy 4 frt háromnál több személy 5 frt. Kezdele fél 9 órakor.

Gýaszír. Re h a k Rudolf ügyvéd. Pécs szab. kir. város nyugalmazott főlevéltárnoka meghalt életének 80-ik évében. Nyugodjék békeben.

Betiltott országos vásárok. Tolnavármegye alispánja előfordult koleraesetek miatt betiltotta a Dunaföldváron, Tolnán, Simontornyan, Gyónkőn és Zombán november havában tartatni szokott országos vásárokat.

Elfogott betörő. Említettük a minap, hogy ismeretlen tettesek Rácvárosban egy éjjel 4 helyen is be akartak törni, de még jókor elriasztották őket. Megjegyzendő, hogy már e négyszeres betörési kísérlet megelőzőleg is követtek el a környéken betöréseket. A esendőrség gyanúja a pellérdi kanaszra esett, kit a napokban el is fogtak. Az elfogott már be is vallotta részességét a betörésekben, de cinkostársait vonakodik megnevezni. A esendőrség most ezek kiletét kutatja.

Szerencsétlen esés. Deák Mátyás 64 éves fúvarost, ki Piacsek kofaragó budafai bányájából szokta szállítani a követ, e hó 26-án halva találtak a budafai erdőben. Mellette nyugodtan állt a fölborult kocsival a két ló. Mint a tegnap megjégett boncolás kiderítette, a szerencsétlen leesett a kocsiról és nyakat szegte.

Visszatetsző szokás. Napról-napra látjuk, hogy a esendőrség laktanyájából a letartóztatott, előnyomozás alatt álló

egyének ószeláncolt kezekkel és szuronyok között kísértetnek fel — gyakran párosával is — a törvényszék távoleső fogházába. Hány alaptalanul gyanúsított ártatlan ember tétetik így ki az összesereglo piaci nép előtt szegénynek és hány megjavítható emberből bal ki a szegény érzete az ilyen pellengérré állítás által. Bizony, ideje volna, ha az illetékes körök e méltán visszatetsző eljárást legalább a nagyobb városokban beszüntetnék és a letartóztatottak továbbítására zárt kocsit alkalmaztatnának. De hát nálunk minden ily aprónak tetsző és mégis nagy fontosságú kérdést felelést a nagy hangzású államférfiui törekvés; jó es helyes igazságügyi adminisztratív dolgokra se pénz, se idő, se érzék.

Nem hagyja helyben. Kérdi a bíró a tolvajt: azt csak helyben hagyja, hogy azt a lopást ön követte el? Erre a tolvaj rámondja: tetszik már tudni, hogy én nem hagyok helyben semmit.

A dárdai járásbírósi épület annyira rozogant es az igényeknek meg nem felelo, hogy törvényszékünk gondos elnöke felhívta a bérben bírt épület tulajdonosát a Schaumburg-Lippe hercegi uradalmat, hogy a megfelelő újjalakítást mielőbb ejtse meg, ellen esetben kénytelen lesz más uton gondoskodni alkalmas helyiségről. Az uradalom bizonyára hajlandó lesz a nagyon is szembeszokó hiányokat alaposan orvosolni s így kilátásunk van, hogy úgy mint Szent-Lőrincen is minden tekintetben alkalmas épületet kap a járásbírósi.

A kolera Mohácson egyre terjed, naponta egy pár új megbetegedés fordul elő es az aránylagos halálozás is nagy. A Duna víz ivását okozzák, mint a kör okozóját es mégis akad elég gondatlan es könnyelmű ember, ki azért csak megissza a meg nem forrált veszélyes vizet. Szerdáig, e hó 26-ig Mohácson 25 ember betegült meg azzsiai koleraiban, kik közül 14 halt meg, ugyanis 9 férfi, 3 nő es 2 gyermek. A vármegye tisztí főorvosa ismét Mohácson volt az elrendelt óv- es gyógyeljárás ellenőrzésére es hogy szükségeseznek látszó újabb intézkedések megtetele tárgyában a jársi fúszolgabíróval es a hatósági orvosokkal értekeztek.

A világ színházát, már tudnillik a Kiss Adolf vállalatát ugyancsak tonkre silányította a szerdai éjjeli szelvihar. A buzáteri színház, melyben a jelenlegi kedvezőtlen időjárással nem tördő elszánt emberek egy-két óra alatt végig vandorolhatnak a világ összes táján, roncsokká tépte a szél s most a mechanikus erőnek nem a mutatványok pontosságára, hanem a póznak, cölöpök es takarók összegyűjtésére kell közreműködnie.

A Sárköz büne. A Tolnavármegye írja: Többször megemlékeztünk már arról az irtóztató хүnről, mely a Sárköz tisztá magyar népe között oly veszedelmes módon elharapódzott! — Ismét egy hosszabb cikk fekszik előtűnk a mely borzalmas meztelenségben tünteti fel a rettenetes valót. Odajutottunk immár, mondja a közlemény, hogy reánk is ránk illik, a mit az ur Sodomara es Gomorára mondott, ha tíz igaz találatnék, megkegyelmeznék a városnak. Mindenki tudja, miről van szó, a Sárköz хүnréről, az egyke (egy gyermek) rendszerrel. Nem tehetjük hogy az egész cikket közöljük. Zólas, megszokott idegek kellene hozzá, hogy azt átolvassák. — A következő figyelmet érdemlo részletet azonban itt adjuk: „Öcsényben ismét egy magzat elhajtási eset fordult elő. Varga Andrasné szül.

vel táplál es nemesít es ha tisztá forrásból fakad vize, másokat is átalakít. Es a theologia a vallási irodalom az a hírnök, a mely elől jár es a népre levilágít. Jelzi a hajnalt s visszatartja a rohamo vadász népet. Kezében pásztorbottal jár, mert ez küldetése. Keresi es őrzi a nyáját Körüljár, keresve, hogy hol van rá szükség. Örködik a kozsg fölött es az emberiség életbiztonságának éber fölügyelője. Éjjel is pásztorfüzet gyűjt s körülnez, nines-e veszély valahol a közelben?

Ez a mi kalauzunk. Erre ügyeljünk s így helyes uton járunk.

Ittenetek vagyton reménységem, hazám es egyházam ifju levitái! Miénk a jóvő! Küzdjünk hát, hogy kivijjuk a befolyást es az igazság szabadságát! Küzdjünk ezért elmével es lélekkel, harcöljunk elszántan, mind e körül csoportosulva, mint a szászok az Irmin-szoborért, jól tudva, hogy ettől függ népünk szabadsága es boldogsága!

Legyen szabad szent Pál szavaival befejeznem:

„A buzgalomban ne restelkedjeteK, hanem legyetek lélekben buzgók, az Úrnak szolgálván”. Róm. 12. 11. Ha így leszen, akkor: „Nagy bizodalomom van hozzátok, nagy dicsőségem bennetek, elteltem vigasztalással, fölötté hővelkedem örömben, minden szorongattatásunk mellett.” Kor. 11. 7. 4.

Dr. Rézbányay Jozsef.

Szabó Erzsé jómódu asszonyai. A közreműködő szülésznőt, Ferenczi Erzsé már elfogták és vizsgálati fogságba helyezték. Az elhajtott 3-4 hónapos csecsemő atyja által a ház kerítése aljába ásatott el, honnét a helyszínén megjelent Rassoovszky szolgabíró és dr. Dragics Imre járási orvos jelenlétében ásatott fel. És ez nem az első, bizonyára nem is az utolsó eset. A jóléthez duslakodó, s azelőtt testi és lelki szépségben viruló nép, nap nap után eseneveszebb lesz, fonnyad, úgy, hogy ma-holnap 10 asszonyt sem lehet találni egy-egy sárközi községben, a ki nyomorék ne volna. A sárközi viruló magyar nép, rövid pár évtized alatt vendég leend saját otthonában. Vendég leend pedig éppen ezen veszedelmes betegség — a sárközi egykeség miatt. Hiszen a munkáskez hiánya már most is látszik, sőt 100 150 500 holdas birtokokat vásárolnak össze éppen e miatt az ócsenői határ szívében a szomszéd községi lakosok. S a vesztenek indult nép meg sem akar megérni. A hatóságoknak kell tehát azért közbe lépni. A vármegye intéző köreinek figyelmét — megkészsereztett figyelmét — hívom fel azért, hogy ennek az elharapódzott s veszedelmesen nagy tért hódított bűnnök megállítására, minden lehető eszközt felhasználjon. A községi előjáróságokat a legszigorubbán utasítsa hogy a községi szülésznőket kísérik figyelemmel, mert a legtöbb esetben ezek a borzalmas bűntény

végrehajtói. A halottekémeknek tegye kötelességükre, hogy minden gyanus megbetegedést, elhalálozást jelentsenek be azonnal, s ha a hatóságok összefogva, minden erejüket megfeszítve, utána látnak a dolgnak s a bűnösök elveszik megérdemlett büntetésüket, hiszem, hogy ez a veszedelmes baj, ha nem is egyszerre és mindenütt, de lassacskaán meg fog szűnni. Adja Isten, hogy úgy legyen! Mi pedig ismét és ismét fölelevenítjük e tárgyat. Nénémnek szólok, ángyom is ertsen belőle.

E. M. K. E. daloskönyv. Nemcsak nyelvében, hanem dalában is él a nemzet. Az a vidék, a mely lelkesedni tud a magyar nótán, tud lelkesedni a magyar hazáért is. Ez a szempont vezette az erdélyi közművelődési egyesület intéző emberét, midőn előmozdította az előttünk levő énekeskönyv megjelenését, az ország daloskőreinek olyan könyvet áhajtva kezébe adni, mely könnyűve tegye nekik a magyar ének terjedését és megkedvelését. S a fontos munkát valóban arattermetű férfira bízták: Deák Gierő szászvárosi tanárra, a ki egy majdnem 300 oldalra terjedő kötetbe 201 magyar dalt gyűjtött egybe gondosan kotára téve őket részben két, részben három szólamra. A népdalokon kívül, melyek a kötet zömét teszik, bőven van benne ima-dal, gyász-dal, bors-dal, induló és vegre megvannak teljes számban nemzeti dalaink a

Hinnuszól a Kossuth-nótaig: oly gazdag, oly változatos gyűjtemény, minő ez ideig nálunk még nem látott napvilágot. A műdalok közt képviselve találjuk majdnem az összes nevezetes magyar dalszerzőket, kezdve Lavottától egészen Serly Lajosig, s a népdalok között is ott vannak a legrégebbek ép úgy, mint a legújabbak felkapottak. S e nagy gazdagság mellett a díszes nyelvezetű könyvet mégis oly áron adják, a minőn különben csak egy zenedarabot lehet venni: 80 krajczárért, vászon kötésben egy forintért, diszkötésben 1 frt 50 krért. A művet Lámpel Róbert udvari könyvkereskedése adta ki, és itthon, magyar hangjegyműtőszó intézetben nyomatta: ez is egyfelől több ok arra, hogy az E. M. K. E. daloskönyvnek mennél nagyobb sikert kívánjunk.

Rövid zongorák, pianók és harmóniumok a világ leghíresebb gyártmányaiban, közöttük Ehrbar, Bosendorfer, Peine stb. újak és átjártak az időkben legolcsóbban eladók Klinger zongoráktárában Budapest, Kerepesi-út 39. sz. a. közvetlen a nép zínház mellett. Hiteles, egyének részlete is kapnak.

Felelős szerkesztő s lapfőlapdos

FEILER MYHALY.

Nyil-tér.

Csikos és kockás selyemszöveteket, Louisiana, Foulard-Surah-Talfeta nemkülönben Merveilles selymeket is méterenkint 45 krtól 3 frt 85 krig egyes öltönyökre, vagy egész végekben is postabér és vámmentesen szállít **Henneberg G.** (es. kir. udvari szállító) **selyemgyára Zürichben.** Mintak postafordulóval küldetnek. Svájcha címzett levelekre 10 kros belyeg ragasztandó.

A zirci apátság tulajdonát képező

szántói

savanyúviz hazánk egyik legjobb és **Pécsen** tényleg a legjobb **lecsó** asztali borvíz, helybeli főraktára:

BERECZ KAROLY

fűszerkereskedőnél.

Fölhívás

4217

Van szerencsém szíves tudomásul ajánlani, miszerint éve óta legjobb hírrel fennálló

csukrászdám

újabb időben a lehető legnagyobb aldozatokkal járó dúz felszerelés és kitűnően képzett segédzemélyzet szerződtetése által a kor követelményeinek megfelelő színvonalra emelve oly karba hoztam, hogy készítményeim finomságát s ízletességét illetőleg e szakmabeli bármely fővárosi üzlettel vetekedni képes lettem, azon kellemes reménynek adok kifejezést, miszerint igen tisztelt megbízóim ebbeli igényeit ezáltal megfokozottabb módon fogom kielégíthetni.

Bátorkodom ennélfogva a közfigyelmet felhívni következő különlegeségeimre:

torták, konfektek, karamel csokoládé és crême-bonbonok, dessert és tea-sütemények, francia csokoládé, fagyalt és parfait-k, tea, rum, különféle cognac és asszu-borok,

melyeket mindig nagy választékban s friss minőségben készen tartok s ünnepnapokra nagyobb mennyiségben kívánatra rendelés szerint direkt készítek.

Különb. figyelembe ajánlom a legfinomabb cacaoból készült

saját gyártmányu csokoládétábláimat,

melyekkel úgy mint a legfinomabb francia csokoládégyártmányokkal **gyári áron** szolgálok.

Felajánlom végül gyors és gondos szolgáltatásaimat bármely hazai vagy külföldi ünnepnapokra, ügyszóint a vidékre is, a hova rendelés szerint mindent a legpontosabban szállítok.

Midőn az irántam eddig is tünstölt nagybecsű jóindulatot mely köszönettel mondom, kérem annak javamra leendő további fenntartását s maradtam

kiváló tisztelettel!

Özv. Cáflich Kristófné

Király-utca 30.

Máriaczei Gyomorcsöppek

nagyszerűen hatnak gyomor bajknál, nékülözhetetlen és általánosan ismeretes hazánk népszere.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fejfájás, savanyú felhőgégés, hasmenés, gyomorégés, fésztleges nyálkakiválasztás, sárgaság, under hányás, gyomorgörcs, székülés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult lejárásánál, a menyinyiben ez a gyomor betegséget okozott, gyomorultérhelésnél étellekkel és italokkal, gúszták, májbajok és hámorhoidáknál. Emellett orajknál a **Máriaczei gyomorcsöppek** évek óta kitűnően bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanusít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr. — Magyarországi főraktár:

Török Jozsef gyógyszerlára

Budapest, Király utca 12 sz.

A vedjegyet és aláírást tüzetesen tessék megtekinteni!! Csak oly csöppeket tessék elfogadni, melyeknek burkolatára zöld szalag van ragasztva a köztűn aláírásával (C. Brady) és ezen szavakkal: "Valódiagság bizonyított".

A **Máriaczei gyomorcsöppek** valódián kaphatók.

Pécsen: Zsiga László, Ifj. Erreth János, Sipicz István, Göbel Kálmán és az Irgalmasok gyógyszerlárában. **Pécsváradon:** Dvorsky Béla gyógyszerlárában. **Siklóson** Szentgyörgyi M. és Petrásch gyógyszerlárában. **Szigetváron:** Salamon Gyula és Visky Sándor gyógyszerlárában. **Baranya-Sellyén:** Ujvári Ferenc gyógyszerlárában.

A „Dárdai takarékpénztár“-nál

az eddig **5 százaléknál magasabb** kamatláb mellett elhelyezett **takaréktári betétek,** az igazgatóságunk által napon kelt határozata folytán **1893. évi január 1-től** további intézkedésig — **5%-al,** az 5 százalékkal elhelyezett betétek pedig **4 és 1/2 százalékkal fognak kamatoztatni.** A 10%-os tőkekamat adót a takarékpénztár fizetendi.

Miről a t. e. betéttulajdonosok oly figyelmeztetéssel értesítettek, hogy azon esetre, ha betéteiket ezen leszállított kamatláb mellett az intézetnél meghagyni nem akarnak, azt az alapszabályok értelmében betartandó felmondás mellett visszavehetik, s ha ezt nem tennék, betéteik a leszállított kamatláb mellett tovább fognak kezelteni.

Kelt a dárdai takarékpénztár igazgatóságának 1892. évi, október hó 22-én tartott ülésében.

Az igazgatóság.

Előfizetési ár: egy hónapra 1 frt 20 kr.

dzsef-körút 47.

Budapest, szeptember.

József körút 47.

MAGYAR HIRLAP

Politikai napilap.

Vezérezik íróink.

Redesek: Horváth Gyula, György Endre, Bartha Miklós, Hock János, Gaál Jenő, Szemere Attila, Benedek Elek, Günther Antal, Szemere Huba, Stein-

bach Gusztáv, Kohn David, Bródy Sándor.

Külső cikklíróink: Apponyi Albert gróf, Bethlen Gábor gróf, Pázmándyenes, Bartók Lajos, Hoitsy Pál, Krajcsik Ferencz.

Kiseb politikai cikkeink:

Politikai információink különös érdeklődés tárgyán.

Az országgyűlés teljes képét adjuk minden napkomoly, de szatirikus oldalairól is.

Tárca íróink:

Ambrus Zoltán, Bródy Sándor, Szana Tamás, Szabó Endre, Endrődy Sándor, Benedek Elek, Josth Zsigmond, Kiss József, Sz. Noga Janka.

Köbor Tamás, Pázmándy Dénes, Gárdonyi Géza, Sajo Aladár, Márkus Miksa, Kurthy Emil, Moze Ernő, Hevesi József, Kározzay Vilmos, Korössy László, Árdy Ferenc, Vajda János, Szócsi Ferencz stb.

Megjelenik a "Magyar Hirlap" mindennap: 16 oldalon **főlvágyva**, Vasárnap és Ünnepnap 24-32 oldal, olykor 50 oldal is.

Foszerkesztő: HORVATH GYULA, felelős szerkesztő: FENYŐ SÁNDOR.

A napi

rovatok kiváló újságírók kezében vannak.

Az újdonsági részt szerkesztik és írják

Szerkesztő: Leó, Márkus Miksa, Sajo Aladár, dr. Furedi Mor., Szalay Mihály, György Lajos, Kondor Alfred, Pályi

Ede, Szerdahelyi Sándor, Fenyő Ernő, Fischer Ferencz.

A közigazdaság terjedelmes rovatát szerkeszti Kohn David. Levelezőink vannak az ország legkisebb városában is és minden nagyobb európai városban.

Bőseges távirati rovatunkra felhívjuk a figyelmet.

Szerkesztői üzenetek. Minden levélre minden kérdésre azonnal es kimerítően válaszol a Magyar Hirlap szerkesztősege.

REGÉNY.

Doré et Allons, Contessa Lara, Guy de Maupassant, Ridder Haggard, Szemere Attila, Bródy Sándor

új regényeit fogja hozni egymásután a "Magyar Hirlap" regényrovata, mely rendszeren két regényt ad közre.

Karácsonyi mellékleteink

Előfizetőknek ingyen. **Illusztrált album** két külön érdekes kötet.

Egyes szám ára Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Előfizetési ár: negyedévre 3 frt 50 kr. József-körút 47.

Engel Lajos könyvkereskedése kiadása Pécsen.

Pécs szab. kir. város

Tervrajza

művészies kivitelben, 6 féle színben. Ára 1.50 kr., vászonra huzva la-
rudakkal 2.50 kr.

A köz- és magánépületek vörös színben vannak a térképre nyomva és szá-
mokkal ellátva.

Az utcák és középületeknek alfabetikus beosztása névsora a térkép sar-
kaiban vannak elhelyezve. Az egész térkép olajhálózatossal van
ellátva, hogy minden utca, minden középület és minden szőlő-
kert könnyen és gyorsan feltalálható.

Különösen fontos, hogy minden szőlőkert területre a kataszteri telekkönyvi
számmal van ellátva.

Képes Utmutató

Pécs szabad királyi városában és annak vidékén (magyar
és német nyelven). **Ára 50 kr.**

A könyveske 12 Pécs városának középületeit és látványosságait ábrázoló
szép képpel van ellátva. Tartalmazza népszerű és érdekes leírását a törté-
nelmi nevezetességeken, oly gazdag városnak és látványosságainak. A város
vidékének, kirándulási helyeinek, melyeknél szebbet és értékesebbet
csak kevés város mutathat föl, utbaigazító leírását közli, s mindenki, ki e
városban csak egyszer is megfordult, érdeklődik a város látványosságait
levezető-nyelvet szép színes, a város látképét ábrázoló nyomtatott olvasni
Üdvözlét Pécsről — Gruss aus Fünfkirohen felirattal darabonként 5 kr.ért.
PÉCS SZAB. KIR. VÁROS LÁTKÉPE MADÁRTÁVLTATBÓL.
gyönyörű fénynyomatu kivitelben 50 kr.ért kapható Engel Lajos könyv-
kereskedésében Pécsen. Király-utca.

Hat aranyérem, díszkereszt és díszlevelek.

COGNAC

gróf ESTERHÁZY GÉZA saját gyártmánya. Orvosi tekintélyek által ajánlva, felelő kellemsen és jól ízlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnyal versenyezhet, ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség a **** cognac, mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból idegen anyagok hozzá-
vegyítése nélkül, francia mód szerint készült a ezérl
járványos betegségeknek, különösen

COLERA

ellen oóvó szerül sikerrel használható.

A gróf ESTERHÁZY GÉZA-féle cognacgyár

igazgatósága:

Budapesten VI., külső váczi-
út 23.

Páris, Lipcse, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel

Csak akkor valódi, ha a sárga lemezre az égetett felírást van „Gróf Esterházy Géza”

Szerkeztői vélemény: A forgalomban levő valódi francia cognacokkal vetekedhetik.

Eddig fölülmulthatatlan!

MAAGER VILMOS-fele

valódi, tisztított

MÁJOLAJ

MAAGER VILMOS-tól BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgál-
tatt és könnyű emészthetőségénél fogva gyer-
mekeknek is különösen ajánlatik és rendel-
tük mindanna eseteleknél, melyeknél az orvos az egész
testi szervezet, különösen a mell és tüdő
erősítését, a test súlyának gyarapodását, a
nedvek javítását, valamint általában a vér
tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára
1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben
III 3. ker., Heumarkt 3, valamint az osztr.-
magyar monarchia legtöbb gyógytárában.

Pécsen: Sipőcz István, Zsiga László, ifj. Er-
reth János és az Irgalmasok gyógyszerárában.
Rech Vilmos, Spitzer Sándor fia és Közl János
kereskedésében.

Főraktár és főárusítás az osztrák-magyar
monarchia részére:

Maager Vilmos, Bécs,

III 3. Heumarkt 3.

Csak akkor valódi, ha a háromszög palack az itt
levő szelaggal (vörös és fekete
nyomás, sárga papíron) van
ellátva.

KWIZDA

korneuburgi állati tápláló por

rovak, szarvasmarhák juhok számára.

Közel 40 év óta a legjobb sikerrel alkalmazva a legtöbb istá-
loban **étvágy-hiány, rossz emésztés** esetében, a tehének tejének javi-
lására és legjobb képesség fokozására lényegesen elősegítik az állatok tes-
mészetes ellenálló erejét, járványos bajok ellen.

Ára 1 doboz 70 kr. doboz 35 kr.

Vigyázni kell a fölül látható védőjegyre és határozottan Kwizda-féle
korneuburgi marhatápláló port kell kérni. Valódi minőségben kapha-
tato a gyógyszerárakban és vegyészeknél.

Főraktár:

Kwizda János Ferencz

1891. Temesvár Aranyérem.

KATHREINER

Kneipp-féle
maláta
kávéja.

Csak a védjeggyel valódi.
Utánzásoktól óva intünk.

Fölülmulhatatlan kávépótlék.

Mindenütt kapható.

Posta és távirtda cím „Kegyelet” Pécs.

„Kegyelet” első pécsi temetkezési intézet

Pécsett, Ferenciek-utca 6. sz. (Kis-tér Billitz-fele házban) és Perczel-(Ó-posta)-utca 22. sz. saját házában lévő raktárral.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek teljes tisztelettel tudomásra adni, hogy temetkezési intézetünket Perczel-utca 22. sz. alatt raktárunk fentartásával Ferenciek-utca 6. sz. (Billitz-fele) házba helytűnk át és ezen fő üzlethelyiséget a Perczel-utcai telephellyel összekapcsoltuk és így raktárunkat tetemesen szaporítva és kibővítvé képesek vagyunk a legmagasabb igényeknek és kívánalmaknak minden irányban és tekintetben nemcsak a leggyorsabban, hanem egyúttal legpontosabban is megfelelni.

Temetéseknék legpompásabb, valamint legolcsóbb rendezését ékes üveg- avagy díszes másrangu halottaskooskban elvállaljuk úgy helyben, valamint a szomszédos megyék bármely városában avagy községében; elvállalunk egyúttal **hullaszállításokat** légmentesen zárt ércokorsókban a bel- és külföld minden irányában.

Raktárunkon található **fa- és ércokorsók, szemfódelek, halottas öltözékeket, sarkoszorok, gyertyák, fátolok**, egyáltalán a temetkezéshez szükséges legdíszesebb és legolcsóbb bármilyen néven nevezendő kellékek dús választéka.

Törkvésünk oda irányuland, hogy a 20 évi fennállásunk, tehát lényeg az első pécsi temetkezési intézet szorgos törkvésével szerzett jó hírnevét — minden tolokodás nélkül — szorgos, pontos szolgálat, valamint való és (nem látszólagos) olcsóság által mint eddig úgy ezentúl is fentartva, a n. é. közönség becses bizalmát minden tekintetben kivívjuk.

Tévedések kiküldése végett kijelentjük, hogy intézetünk kezelésével és temetések felvétele és rendezésével **GINDL ALAJOS** urat bíztuk meg.

Maradtunk kiváló tisztelettel

Hartl Ferenc és társai

Kindl Ferenc, Szigrist János, Lauber Rezső,
őzv. Hoffmann Károlyné őzv. Edhoffer Ferenczné.

Posta és távirtda cím „Kegyelet” Pécs.

Telephelhelyzet szám Perczel-utca 22. Kister 06.

Telephelhelyzet szám Perczel-utca 06 Kister 06.

Üzlet-átvétel.

Van szerencsém szives tudomására hozni, hogy **Zsille Zsigmond** úr épület, metszett- és tűzifa kereskedését, épület, telep és összes berendezéssel együtt megvettem, azt

MARTON MIKSA

ezelőtt Zsille Zsigmond

bejegyzett cég alatt vezetem.

Az üzletet az újabb kor igényei szerint fogom berendezni, nagy súlyt fektetve az **asztalos** és **szébb műanyagokra**, nemkülönbön **szőlőkarokra** is.

Kérem a volt cég iránti bizalmat az enyémre is átruházni, semmi anyagi áldozattól nem fogok visszaradni, hogy ez által a legkényesebb igényeket is kielégítve, b. pártfogását kiérdemeljem.

Pécs, 1892, október hóban.

Maradtam kiváló tisztelettel

Marton Miksa.

BUTOROK CSOMAGOLÁS nélkül szállítássa

EXPEDITION VON MÖBELN ohne Einballage

BUTORRAKTAR MÖBEL LAGER

megozoróval berendezett ASZTALOSÜZLET

und TISCHLEREI mit Dampfstrahl

3961. k. i. 92.

Siklói járás főszolgabírájától.

Pályázat.

Baranyavármegye siklói járásába kebeleztet Nagy-tótfalu, Kistótfalu, Jakabfalu, Kövesd, Ivánbattyán, Vókány és Nemetpalkonya községek szövetkezetéből álló, Siklós székhellyel bíró **nagy-tótfalusi** körjegyzőségben a **körjegyzői állás** lemondás folytán megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, kik ezen 755 ft 87 kr jegyzői fizetés, 35 ft irodaátalány, 250 ft lakbér, 74 ft uti átalány, 35 ft irodavilágítás, 360 ft fuvarváltás és 200 ft segédartással javadalmazott körjegyzői állást elnyerni óhajtják, az 1883. évi l. t. c. 6. §-a értelmében felszerelt kérvényüket f. évi **november hó 10-éig** alulirothoz annyal is inkább nyújtsák be, mert a később beérkezőket, figyelembe venni nem fogom.

A választás f. évi **november hó 14-én** d. e. 10 órakor Siklós nagyközség tanácstermében fog megejtetni. Siklós, 1892. október 19-én.

Benyovszky Manó
főszolgabíró.

Vendéglő bérbeadása.

A társulati **vendéglő** és **húsvágószék** a vasasi bányatelepen az I. számú aknáknál 1893. évi **január hó 1-től** kezdve öt egymásután következő évre bérbe adatik.

A bérleti feltételek alulírott igazgatóságnál, vagy a vasasi bányagondnokságnál betekintheők.

Határozottan megjegyeztetik, hogy az ajánlattevőnek a keresmai és mészaros üzletet **saját személyében** kell üznie és a bérlet tartama alatt albérlőnek kiadnia nem szabad.

A 60 frnyi bánatpénzzel és „vendéglőbérlet” felírással ellátott ajánlatok 1892. évi **december 1-én** déli 12 óráig alulírott hivatalhoz nyújtandók be.

Pécs, 1892. október 29-én.

Az I. cs. és kir. szab. Dunagőzhajózási társulat bányai igazgatósága.